

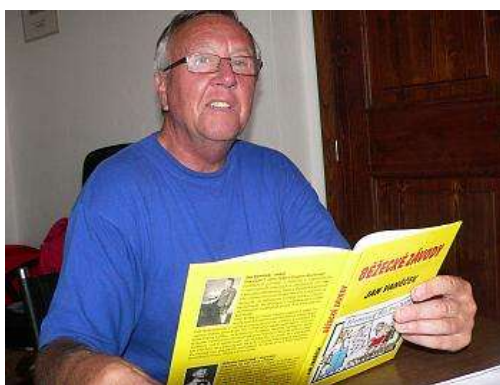
VANĚČEK



VERSUS

ZÁHORA

SPISOVÁTEL
JAN VANĚČEK



X

KRONIKÁŘ
FRANTIŠEK ZÁHORA



Vzájemná korespondence přes Českokrumlovský deník začala v červenci roku 2008

Tehdy napsal pan Jan Vaněček článek o českokrumlovských permonících, o zjevení skřítky jistému akademickému malíři a o možném propojení cest permoníků po magistrále z Českého Krumlova do oblasti Černé v Pošumaví.

Tímto článkem vyzval kronikáře obce pana Františka Záhoru o vyjádření a popsání situace kolem výskytu permoníků v jeho obci.

JAN VANĚČEK - O českokrumlovských permonících

U zámecké zahrady bývaly kdysi grafitové doly. Od té doby v nich žijí permoníci. Český Krumlov/ Jedna ze štol ústí do zahrady akademického malíře Petra Sládka. Nedávno, když si šel večer do štoly pro uskladněné moravské víno, zahlédl permoníka. Ten ho pantomimicky poprosil, aby ji zazdil, neboť do ní vbíhají potulní psi a kočky – a není vyloučeno, že by tam mohli zaběhnout také bezdomovci či památkáři.

Permoníci, žijící pod zámeckou zahradou, jsou malého vzrůstu, největší dosahuje výšky tenisové sítě, a proto je jejich Frantou, což znamená šéfem. Jsou velice milí a sympatičtí, neustále se smějí: připadá to, jako by právě smích byl jejich řečí. Netrpí žádnou nemocí, nemarodí, neprojevuje se u nich ani sklon k hypochondrii. Pouze když přijdou na slunce, tak zkamení. A pokud se k nim lidé nechovají slušně, tak dosáhnou démonických rozměrů a tvarů. Ostatně smrtelné nebezpečí pro ně znamená styk s takovými lidmi, kteří by je mohli nakazit, naučit pít alkohol, kouřit či požívat drogy, rozčilovat se, krást, politikařit i válčit. A pokud by se k nim tedy lidé slušně chovali, dosáhli by permoníci démonických tvarů a rozměrů. To taky umí. A tak se lidem raději vyhýbají.

Čas od času lze v oblasti zámecké zahrady zaslechnout podivné zvuky vycházející z podzemí. To permoníci pracují. Nejprve uklidili doly po hornících, když je opustili a zanechali po sobě nepořádek. Budují také nové podzemní chodby sloužících ke spojení s permonickými osadami v okolí – Dobrkovicemi, Vyšným a Lazcem.

V současné době mají rozestavěnu magistrálu, která propojí Český Krumlov s Bližnou u Lipna, kde bývaly rovněž tuhodoly. Dovolil bych si proto poprosit pana Záhoru, kronikáře z Černé v Pošumaví, aby se tam po permonících porozhlédl a něco o tom napsal. Už se na to moc těším.

Jan Vaněček
Český Krumlov, 21. července 2008



FRANTIŠEK ZÁHORA - Činnost permoníků kolem Černé v Pošumaví

Na celém území tehdejších tuhových dolů v Černé bývalo velké množství permoníků, vždyť tyto doly patřily po mnoho let k největším světovým producentům. V roce 1957 se však začala napouštět Lipenská přehrada, doly byly zatopeny a chudáci permoníci z oblasti utíkali pryč. Grafitonosné

ložisko se však táhne od Mokré údajně přes Boletice až ke Chvalšínám a tak řada našich skřítků našla své „domovy“ na celém tomto území. Není vyloučeno, že se jich část dostala až do Českého Krumlova a protože vzhledem ke své zvýšené zranitelnosti je Bůh obdaroval trojnásobnou délkou života, je docela možné, že skřítek, který se zjevil panu akademickému malíři, je bývalý mokerský. Úplně jasné je však to, že někteří zůstali i nadále v závalových štolách na Mokré a mají za úkol hlídat důležitou památku – štolu Josef, která je dlouhá 2 240 m. Shodou okolností mám k dispozici obrázek, na kterém vidíme za laserem prosvětlenou vstupní branou Josefový štolu permoníky hlídající vstup / viz foto/.

Mezi permoníky se rychle rozneslo, že se v roce 1958 otevírá jáma Václav na Bližné a tak spěchali na nové působiště. Horníci na Bližné sice nikdy permoníka neviděli, ale jsou přesvědčeni, že jim byli nablízku a také zaznamenali různé podivné zvuky v hloubkách až 65 metrů pod povrchem terénu, kde pracovali. Ostatně ve vyprávění paní Heleny Braunové se jednomu dělníkovi při dobývání rašeliny, která byla velmi potřebná pro tuhové doly, jeden takový skřítek zjevil. Je tedy možné, že dosud žijí i v troskách zatopených vesnic, třeba pod Dolní Vltavicí.

V u l g a r i t u n e s n á š í

Permoníci prý nemají rádi klení a neslušná slova. Horníci z bliženských tuhodolů bývali na dnešní poměry téměř beránci, ale přece jen někdy došlo k situacím, kdy tato slova létala éterem, tedy spíše podzemím. Například v roce 1983 kdy došlo k nebezpečným průvalům vody a zaplavení dolu. Tehdy byli permoníci velmi pracovně vytíženi, dělali všechno pro to, aby nedošlo k neštěstí, ale přece jenom ta slova horníky mnohokrát vyřčená, jim dobře nedělala a tak posílali s vodou i část kamení, písku a bahna. Po celou dobu však jen v takové míře, aby se vždy stačilo všechno naplavené odčerpát a odstranit, vždyť permoníci jsou zde přece jen od toho, aby horníky chránili, i když někteří možná prý i často akorát tak uškodí.

S příchodem privatizace došlo k ukončení téměř veškeré hospodářské činnosti na území obce a v roce 1998 k ukončení činnosti i tohoto dolu na Bližné, což bylo způsobeno nejenom stále tekoucí vodou, ale i poklesem cen grafitu a nižší poptávkou.

Jak se zachovali v této situaci naši permoníci, kteří byli rovněž ovlivněni v podzemí dvojnásob neviditelnou rukou trhu, bohužel nevíme. Domnívám se však, že při jejich pracovitosti si opět své pole působnosti našli, třeba hlídají čerpání vody v hloubce 70 m, které zde jedna firma provádí. Část z nich se určitě přesunula do krasových dutin rozsáhlého jeskynního systému, který se vytvořil v bliženských tuhových dolech a pomáhají zde při vytváření krasových procesů a čekají na svou další příležitost. Dost možná, že někteří se podílí i na propojení magistrály do Českého Krumlova, jak se o tom ve svém článku zmiňuje pan Vaněček.

Permoníci kariéristé

Ovšem i v organizaci skřítků se vyskytnou odrodilci s poněkud jinými charakterovými vlastnostmi, které možná odkoukali od lidí. Tito ziskuchtiví kariéristé s pokřiveným charakterem nic nedbali na to, že je to pro ně téměř smrtelně nebezpečné a údajně se, snad s auty rozvážejícími balenou vodu anebo na oděvu turistů, dostali až do Prahy, do parlamentu a do vlády. Zde ve snaze se zalíbit pomáhají politikům zametat jejich aféry pod koberec, čímž vlastně škodí nám všem.

23.července 2008

JAN VANĚČEK - Sedmnáctiúhelník aneb knížku za knížku

Mám teď jako na potvoru kolem Hromnic velkou starost. Snad se mi ji do apríla podaří vyřešit. To bych rád.

JAN VANĚČEK

vanecek.jan@volny.cz

Je jí pravidelný rovnoramenný sedmnáctiúhelník. Už od Velkého třesku, ke kterému došlo před 18 miliardami let, ho nikdo z lidstva nedokázal sestrojít. Až na jednoho pána. Jmenoval se Gauss a byl to Němec. Tomu se to povedlo. Takový to byl borec – a napsal o tom knihu. Na pomníku svého hrobu si tento sedmnáctiúhelník nechal vytesat.

Já jsem tu knihu sháněl v knihovně, ale marně. Knihovnice si mne nejprve prohlédla, naštěstí jsem byl čistě oblečen, vyčištěné boty ji také zaujaly v kladném slova smyslu. Po tomto okouknutí mého vzhledu teprve zauvažovala a rozhodla se promluvit. Zeptala se, na co mi to bude dobré, což jsem jí dokázal po svém, tedy logicky, vysvětlit. Uvěřila tomu.

Pravila, že na gymplu se učili jen o Gaussově množině čísel, ale o sedmnáctiúhelníku nepadlo ani slovo. Ani při doučování. A žádnou takovou knihu nemají. Raději jsem odkráčel, abych nezdržoval. Bylo poznat, že jsem jí tím udělal radost. Sobě ale ne.

Nicméně neúspěch v knihovně mne neodradil. Pátral jsem dál. Dozvěděl jsem se z druhé ruky, že také českokrumlovští Vejři vedli na tohle téma kdysi ve Vejrovně hospody U Dušků disputaci. Vypili při tom sud piva. Tak je to zaujalo. Bohužel nebyl z té jejich učené rozpravy pořízen zvukový záznam ani písemný zápis, natož natočen film. „Vydalo to s tou rozpravou přes čtyři piva pro každého,“ vymáčkl se Vejr Pankrác Častuška, který byl tomu tenkrát přítomen a vyslovil prý také několik moudrých slov. Nic z toho si ale už nepamatuje, jen ta čtyři piva, co při tom vypil. Chtěl si dát ještě páté, ale neuspěl. Došlo. Na to si matně také vzpomíná.

Ještě dodal, abych mu dal s nějakým sedmnáctiúhelníkem pokoj, že má teď jiné starosti. Další Vejr mě s tím poslal rovnou k čertu. Jiných Vejrů jsem se radši na nic neptal, i když mne svrběl jazyk, když jsem je potkal.

Zavolal jsem raději svému příteli Ing. arch. Františku Ficalovi, který působil kdysi v Českém Krumlově, posléze v Jindřichově Hradci jako hlavní architekt města a nyní dělá v Lásenici zvoníka, a poprosil ho, aby, až odzvoní klekání, se zkusil poptat v tamní místní lidové knihovně, jestli by tu knížku náhodou neměli.

Čekám od něj každým dnem odpověď nebo rovnou tu knížku. Listonošce jsem už svými dotazy, zda nemá pro mne balíček, protivný. Snaží se mi vyhýbat, přidá do kroku, když mne má potkat, nebo se schovává za roh. Převleky zatím nepoužívá. Něco mi říká, že ani tou lásenickou cestou nedojdu k cíli. Pokud bude náledí, můžu se klouzat. Avšak trápí mne to.

Co se týče hrobu pana Gausse, kdeže to má na pomníku ten sedmnáctiúhelník vytesán, tak malíř Jiří Kalousek, který ilustroval knihy pana Nepila, se ho vypravil hledat. Projel prý polovinu Německa a nenašel ho. Nebyl však z toho zklamán. Nepovažuje to za marnou práci, protože teď už alespoň ví, že ten hrob je ve druhé polovině Německa. To mne zaujalo. Zdá se mi však, že než hledat hrob po Německu, bylo by lepší sehnat tu knížku. Snad se někdo najde, kdo mne mého trápení zbaví. Ulevilo by se mi tím. Je to velká starost, věřte mi.

Dovoluji se proto obrátit na regionální občanstvo, jestli třeba nemá někdo tuhle knihu ve své knihovně nebo na půdě a zapůjčil mi ji. Napadá mne například František Záhora z Černé, jestli by se nerozhlédl po půdě. Nebo i ve sklepě, pokud mu to čas a manželka dovolí. Byl bych za to moc vděčen a měl tak po starosti. Revanšoval bych se mu svou novou knihou. Zkrátka a dobře: nabízím knížku za knížku. Případně bych na koupi knihy vynaložil své úspory. Tak mi na té knize záleží. Díky za podání zprávy.



4. ÚNORA 2011

FRANTIŠEK ZÁHORA - Zpráva o stavu hledání Gaussovské knížky

(reakce na článek p. Jana Vaněčka ze dne 4. 2. 2011)

Tož tedy pane Vaněček – Vaše starosti na mojí hlavu - pravím po vzoru Ludvíka XVI. a myslím to docela vážně. Protože se spolu celkem dobře známe, tak holt trochu těch Vašich starostí moje hlava unese a trochu toho času Vašemu problému také věnuji. Přispěl bych rád k tomu, aby jste svou velkou starost do apríla vyřešil a nemusel si stále „mutýrovat“ hlavu tímto zapeklitým problémem. Je

to pro mě hozená rukavice, je to dokonce výzva se v této věci angažovat, protože Vaše další knížka, kterou se hodláte revanšovat, by pro mě byla velká výhra.

Jenomže nevím, zda knížku o které píšete, se mi podaří sehnat. Už předem Vás mohu ujistit, že nepodaří. Přitom však stále přemýšlím, k čemu jí budete potřebovat. Že by námět dalšího Vašeho humoristického díla byl z oblasti Eukleidovské matematiky, potažmo z díla „knížete matematiků“ C.F. Gausse, nebo hodláte vnést nové prvky do Vašeho oblíbeného swingu? Možná však, že Gaussův sedmnáctiúhelník může být určitým vzorem a vodítkem při jednání koaličního zastupitelstva v Českém Krumlově. Problémů ve městě máte k řešení dostatečné množství a jsou na ně různé úhly pohledu. Kdyby vás bylo sedmnáct už by se dalo o něčem uvažovat, jenomže vám dva zastupitelé chybí, muselo by se sáhnout do opozice.

Zeptal jsem se u nás v Černé v Pošumaví náhodně sedmnácti lidí na jejich názor na rekonstrukci heptadecagonu, neboli sedmnáctiúhelníku a chcete znát výsledky? Mnohem horší než v pořadu Nikdo není dokonalejší.

Přitom je to tak jednoduché, vždyť sám C.F. Gauss, jak jste již v článku zmínil, na jeho sestavení potřeboval jen jedno ráno roku 1796 při snídani. Stačilo mu pouze kružítko a pravítko a problém byl vyřešen. A že se dá takto sestavit i mnoho dalších n-úhelníků, např. dvěstěpadesátisedmiúhelník, to se skutečně nikde neprobíralo, to mohu potvrdit, neboť mám též klasické gymnaziální vzdělání.

V dnešní době tedy nemusíte shánět knížku, je mnoho matematiků, kteří se problému konstrukce daného útvaru věnovali. Tak např. Dr. Karel Rychlík v r. 1912 praví, že návod na sestavení sedmnáctiúhelníku je velice snadný a popsal ho na 14 stranách své knihy.

Takže vidíte, že nejde zas o tak složitý proces, mě v současné době více trápí např. výpočet inverzní matice Gaussovou eliminační metodou, začínám mít starosti jako Vy.

Ale abych se vrátil k meritu věci : rozhodl jsem se, že prohledám dům, zda Vámi požadovaná publikace nebude někde k nalezení. Knihy sice mám většinou uloženy v knihovně, která je sedmkrát větší než lidová knihovna v Dolní Vltavici v padesátých létech minulého století, která čítala dvě kopy knih, ale přesto jsem pojal podezření, zda by něco nemohlo být např. ve sklepě. Sešel jsem proto do přízemí našeho domu a tam jsem si najednou uvědomil, že vlastně žádný sklep nemáme. Vracím se tedy, potkám manželku, která vidouc můj zasmušilý výraz obličej, projeví starost otázkou, co hledám. „Četla jsi článek pana Vaněčka, že shání Gaussovskou knížku, tak jsem se šel podívat do sklepa, jestli by náhodou...“ Manželka odvětila, že cože to blábolím, vždyť žádný sklep nemáme, načež jsem jí ujistil, že jsem si to dole uvědomil. Bydlíme totiž v řadové zástavbě, dvanáct domů na sebe nalepených a v nich žádné sklepy vybudované. Někteří si je hned v počátcích vyhloubili venku, já však, jednak pro velké množství práce a skalnatý terén jsem ho nevybudoval. A dneska jsem rád, stejně bych tam neměl co dávat anebo bych o něj přišel v restituci. A knížky už bych tam nedával vůbec, natož z oblasti matematiky.

Takže se podíváme na půdu, ale tu klasickou také nemáme, postupně jsme jí rekonstruovali na bytové prostory. Máme ale takovou malou půdičku, tu jsme museli nechat, jednak pro kominíka a jiné potřebné práce víceméně střešního charakteru, jednak tam odkládáme nepotřebné věci. A na té půdičce mám takovou „almaru“ a v ní mé poklady. Totiž poklady, každý normální člověk by to již dávno vyhodil, ale já se tam občas kochám. Představte si, že tam mám většinu knih z doby gymplu a pak z „vejšky“ různá skripta, dnes už nepotřebná, ale pro mě vzácná.

Ovšem to hlavní, knihu o sestavení sedmnáctiúhelníku, tak jak jsem již předem věděl, jsem nenašel. A proto nezoufejte, pane Vaněčku, jsou na světě i další problémy, které Vám mohou dělat těžkou hlavu. Soustřeďte se na ně a přivolejte si starosti jiného rázu, i když připouštím, že celá kauza, kterou jste ve svém článku nastínil, je velice zajímavá a přinesla mě osobně mnoho dalších poznatků. Tímto Vám a celému regionálnímu občanstvu podávám zprávu o řešení daného problému.

8.února 2011

JAN VANĚČEK

Ukázka z nové knihy Veselosti z krumlovského Česka Kvadratura kruhu

Stalo se to v době, kdy venku bylo sychravo, přšelo, ani psa by nikdo nevyhnal. V ten den se nesmělý pan Antonínek osmělil a konečně si vzal v přeplněné Vejrovně hostince U Dušků slovo. Uklonil se, pak otevřel ústa. Tréma byla na něm zatelná. Obával se, aby nedostal škytavku.

„Vážení Vejři,“ oslovil na úvod přátelsky publikum, „už sem chodím dlouho. A poznal jsem na vlastní oči, že jste mistři jednoduchých řešení složitých věcí. Obdivuji, jak vám to myslí. A ty vaše nápady, to je úžasné. Kolik zajímavých věcí jsem se tady už dozvěděl a ještě dozvím. A kolik jich zapomenu. Jsem jen obyčejný dělník ve skladu, mám odznak úderníka a novátora a jsem také členem brigády socialistické práce, navštěvuji odborářská i politická školení, čtu Rudé právo, chodím do kostela, ale jen mezi vámi si doplňuji opravdové vzdělání. Jedna složitost mě už dlouho trápí,“ otevřel ventil svého zoufalství. „Nespím kvůli tomu, kudy chodím, myslím na to. Nedávno jsem při tom chození málem spadl v továrně do kanálu, kterej nějakej blbec nezakryl. Byl to soudruh, teď se nemůžu vzpomenout na jméno, mám ho, sakra, na jazyku.“

Jeden z přespolních Vejrů povstal, sotva ho bylo vidět, jak byl malej, a požadoval, aby jazyk vyplázl, že si to jméno přečtou. „Jo, Malý, tak se jmenoval, už jsem si vzpomněl,“ pravil Antonínek při pohledu na něj. Pak vyplázl jazyk a vyzval toho malého přespolňáka, aby se šel podívat a zkontroloval, že se nemýlí. Nedošlo k tomu, protože přespolňák nemohl najít brýle. Antonínek mu půjčil svoje, ty byly na dálku. Tak se mu na ten jazyk podíval zdálky.

„Má na starost bezpečnost práce a dává na nástěnky plakáty s vykřičníky, aby nás varoval před úrazy,“ pokračoval Antonínek. Pak si postěžoval: „Jsem z toho přemýšlení už nešťastný a mám strach, abych se nepomátl. Máme to v rodě. Strýc Alois tak skončil, když se mu nepovedlo sestrojít pro syna tříkolku. Ani podle návodu. Dělal na tom několik let a výsledek byl nula. Kluk mezitím z tříkolky odrostl do jízdniho kola. O jeho sestrojení se strýc taky pokoušel. Opět bezvýsledně. Přišlo mi Aloise líto.“

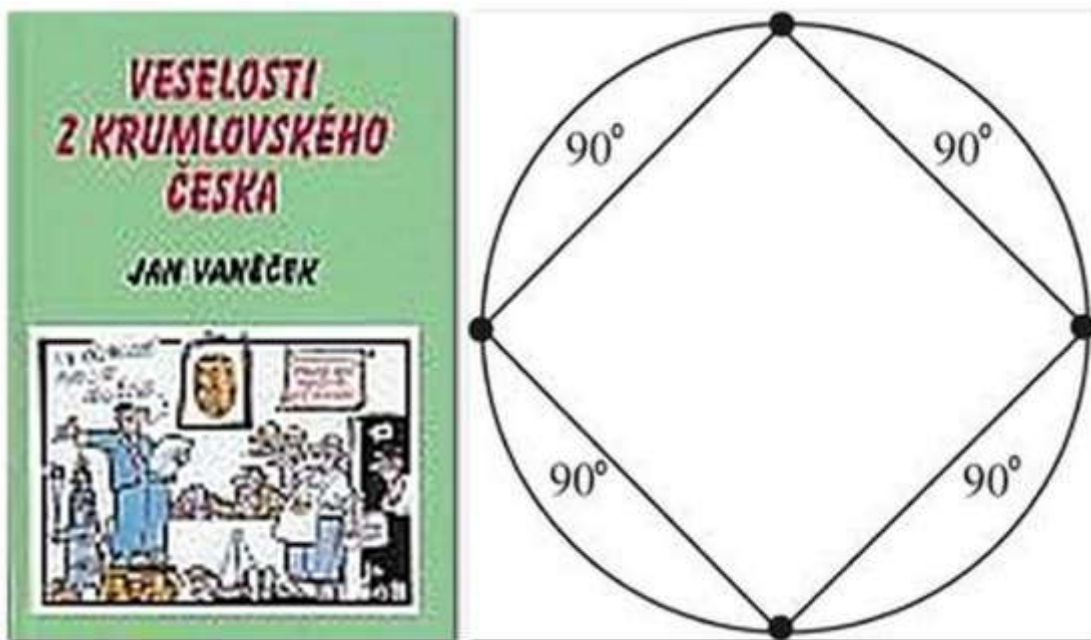
Na Antonínkovi bylo poznat, jak je dojatý. Dojal tím i několik Vejrů sedících v jeho blízkosti, zejména nekuřáky.

Nadechl se a pokračoval: „Chtěl si kvůli tomu hodit i mašli. Šňůru na prádlo mu ale žena sebrala, aby si prý našel jinej provaz. Tu že potřebuje. Pak od něj utekla i s tou šňůrou a vyprávěla o něm, že je blázen.“ To z Antonínka vypadlo kromě toho dojetí. „U mě se jedná o kvadraturu kruhu. Prý to nejde vyřešit. Já myslím, že jde, ale nevím, jak na to. Vy to zvládnete, uděláte pro lidstvo záslužný čin, vejdete do dějin. Zkuste to, prosím. Budete první na světě, kterým by se to povedlo. Nejen sebe, ale i Krumlov tím proslavíte. Jste přece Vejři!“

Tady udělal Antonínek delší pauzu. Chvilí se čekalo, jestli z něj ještě něco vypadne. Už mu ale nebylo do řeči, byla na něm poznat únava a velké vyčerpání. Potil se a podlamovaly se mu nohy. Poděkoval za pozornost, a protože nebylo dotazů, sedl si zpět na židli v koutě Vejrovny. Ještě jednou povstal; chtěl ukázat, jak ta kvadratura kruhu vypadá. Měl ji schovanou v síťové tašce, kterou si prý pověsil na židli. Nemohl ale síťovku najít. Do hledání se postupně zapojili především Vejři křesťanského vyznání, kterým přišlo líto bližního svého, také odboráři projevíli solidaritu, ale po síťovce žádná stopa. Pohané vyčkávali, až věřící hledání zabalí, pak že to rozbalí oni, a to by v tom byl čert, aby síťovku nenašli. Marná byla jejich snaha.

Antonínek nakonec poznamenal, že asi síťovku ztratil cestou do Vejrovny někde na ulici nebo možná zapomněl doma pod postelí. Zaplatil útratu a šel ji hledat. Sotva za sebou zavřel dveře, vstoupil z chodby u toalet do Vejrovny cikán Gežo a vravil: „Volakdo zabudol' na hajzli oné.“ A ukázal Antonínkovu síťovku. Byla v ní knížka s obrázkem. Na dotaz Gusty Mouchy, že by uvnitř měl být ještě nějaký čtvercovej kroužek nebo kulatej čtverec, takovýho něco, asi plechovýho, Gežo odpověděl, že nič také oné tam něbolo. „To bych si bol' všimol', boha jeho. Já nekradněm! Som preca odborár, ně volajaký somár,“ ospravedlňoval se až do stavu rozčilenosti. Převrhnul při tom dva půllitry, jak rozkládal se síťovkou v ruce, sobě rozlil na stole kafe a kostelníkovi srazil z hlavy klobouk. Bylo mu proto doporučeno, aby přestal nadávat, vztekem nepřepínal své síly, a raději odevzdal síťovku hostinskému. Ten ji pověsil na skobu pod ceduli s nápisem: Kdo nenadává, není Čech.

P.S.: Chtěl bych tímto oslovit Františka Záhoru, kronikáře z Černé v Pošumaví, ve věci pana Antonínka, jenž měl údajně v této pošumavské obci tetu. Chovala prý dvě kozy, a v neděli chodila pravidelně do kostela a na drby. Snad pan Záhora něco o ní ví a dá ve známost, jestli s ní Antonínek o té kvadratuře kruhu někdy třeba mluvil. Pro tety je to zajímavé téma k rozhovoru. Pokud k tomu došlo, zajímalo by mne, jaký na tu kvadraturu měla názor. A pokud jde o tu síťovku, tak si ji od ní Antonínek prý vypůjčil a nevrátil. To jsem se náhodně dozvěděl, když jsem si šel nechat spravit boty. Kdyby byla teta ještě naživu, tak prosím o vyřízení, že její síťovka stále visí na hřebíku v hospodě U Dušků. Předem za to vyřízení děkuji a těším se na zprávu.



Kvadraturu kruhu řešil Jan Vaněček i ve své právě vydané knize
16.března 2011

FRANTIŠEK ZÁHORA -Jak jsem hledal tetu pana Antonínka

/ reakce na článek Jana Vaněčka /

Prostřednictvím ukázky z nové knihy českokrumlovského spisovatele pana Jana Vaněčka Veselosti z krumlovského Česka, jsem již podruhé za krátkou dobu, jím samotným vyzván, zabývat se dalším veskrze nezáživným matematickým problémem. Vedle sedmnáctiúhelníku je to tentokrát kvadratura kruhu, přičemž nezastírám, že vyřešit něco, co řešili matematici a vědci již ve 4. stol. před

n.l., by bylo přinejmenším velice příjemné. Je to něco jako vyřešit roh v kulaté místnosti, nebo perpetuum mobile anebo alespoň ježka v kleci, což však už vlastně dnes každý umí.

Příjemným zjištěním je, že tento problém spolu s dalšími, pro život důležitými situacemi, řešili již dávno krumlovští Vejři a že mu věnovali patřičnou pozornost.

Když mě tedy pan Vaněček vyzval, řekl jsem si, že se pokusím přispět svou troškou do mlýna k možnosti vyřešení neřešitelného. Už vlastně nejsem žádný mladík a tak hledat nějakou tetu, která má synovce Antonínka a která tedy nutně musí být ještě starší než já sám, to se dá pojmenovat jako příklad řešení kvadratury kruhu. Příběh chudáka Antonínka mě však velmi zaujal a začal jsem se vehementně pít po alespoň náznacích tohoto zapeklitého případu.

Vyhlédl jsem si ve svém okolí postarší dámy a jal se zjišťovati, zda některá z nich nemá synovce, notabene zrovna Antonínka. Jedna babička mě velmi potěšila, už mě svítla určitá naděje, že se k něčemu dopátrám. Dokonce mě nazvala chlapcem řka: „ Jó, chlapče, já měla synovce, nebo ho ještě mám, sama nevím, už dlouhá léta se mi neozval. Ale to ti byl takovej vejr, že mu nebylo rovno.“

Z její odpovědi jsem ovšem nemohl vydedukovat, zda oslovení vejr bylo s malým nebo velkým v. Hned mě však napadlo, že nejsem na správné adrese, vždyť krumlovský Vejř, to byl vždy Vejř na úrovni a ne nějaký obyčejný vejř. A stejně ona babička neměla dvě kozy, tedy myslím k chovu a na pastvu. Ovšem co se kde šustne, to věděla a tak jsem jí mohl téměř stoprocentně věřit, že žádná teta, která měla synovce Antonína, v Černé v Pošumaví nežije ani nežila.

Ovšem nějakého chlapa, který se po vesnici potuloval se síťovkou v ruce, prý viděla, ale nevypadal na to, že by něco řešil, zvlášť ne tu „kandidaturu koule“, jak nazvala to, o čem jsem s ní mluvil.

V terénu jsem tedy nepochodil a tak, abych přece jen problému učinil zadost, jal jsem se podrobněji zkoumat veškeré kroniky a písemnosti, není-li zde nějaká zmínka a nedopídl-li bych se k určitému závěru.

Žila v obci jistá paní Kollerová, tedy ona byla slečna a byla to Němka a bylo to v době, kdy ještě fungoval pivovar. Ta si dokázala vyřešit zdánlivě neřešitelný problém, svou kvadraturu. Ona do určité doby dostávala pravidelný příděl piva, proč a z jakého důvodu, to nebudeme řešit. Každopádně najednou jí řekli, že má utrum a nic nedostane a byli neoblomní. Slečna Kollerová však neustoupila, v Černé jí nic nedali a tak vzala kárku a jela přes Dolní Vltavici až do Schägglu a tam si příděl zase na nějakou dobu vymohla.

Ovšem to nemá nic společného s naším úsilím v hledání jisté tety synovce Antonínka a tak nakonec nezbyde nic jiného než, že inkriminovaná síťovka bude muset v hostinci U Dušků viset i nadále.

Já osobně si však mohu gratulovat, neboť jsem částečně vyřešil jeden ze tří problémů, které prý současná věda pokládá za neřešitelné. Vedle kvadratury kruhu je to též Perpetuum mobile a jako třetí prý kočičí neposlušnost. V mém případě to však tak docela neplatí, neboť na pravidelnou procházku kolem vody odcházím s naším kocourem Čendou a libuji si jak je poslušný, tedy do určité míry.

Zanechávám tedy bádání kolem síťové tašky a kolem toho, zda v ní byl, či nebyl kulatý čtverec nebo čtvercový kroužek. Celkově se pak kvadraturou nehodlám dále zabývat, neboť je to jev, jehož účinek považuje astrologie za trvale nepříznivý, který působí samé těžkosti a nemoci. A tak raději dále od něho.

21.března 2011

JAN VANĚČEK

Dopis o kile a logická záhada

Reakce čtenáře Jana Vaněčka na jubilejní článek dopisovatele Františka Záhory z Černé v Pošumaví

Vážený pane Záhoro, vězte, že stovka je takové poněkud mazané číslo. Dělají to ty dvě nuly. Ve dvojkové soustavě, používané hlavně v algebře logiky, znamená číslovku čtyři ze soustavy desítkové. A stovka v té desítkové – to je dneska takové skoro nic. Říká se jí kilo. A co si za to kilo pořídíte? Pět piv, vstupenku do kina nebo oběd v restauraci laciné cenové skupiny (samozřejmě bez polívky).

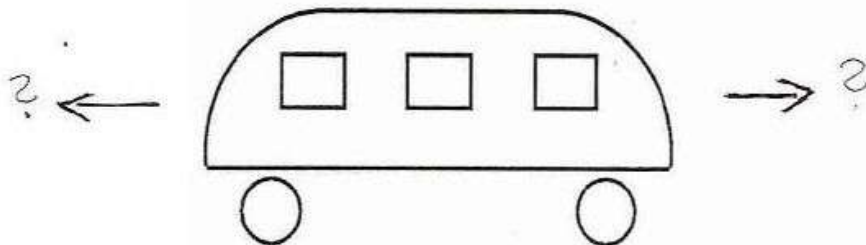
Kilo kdysi někdy platívala taky tahle redakce za čtenářský příspěvek. Pak jim ta kila došla. A ještě mě napadá, když někomu třeba kilo půjčíte, on zapomene na „navrátila“ a my časem taky, ani nás to nijak nestresuje, je nám to většinou šumafuk. Co naplat – taková nastala inflace naší měny i našeho myšlení, co se týče hodnoty peněz.

Napsat ale stovku článků, jak jste dokázal vy, to už stojí, panečku, za řeč. O tom není pochyb. Je to makačka. Víím o psaní své. Zabere to nejenom spoustu času, přemýšlení, a ve vašem případě také hledání a nalézání skutků a událostí, hodiny a hodiny rozhovorů s pamětníky, vysedávání po archivech a pak u počítače, aby vámi nalezené spatřilo světlo světa, abyste se o to s námi, čtenáři, podělil. Hezky se vše od vás čte. Má to štávu, zajímavý obsah – a hlavně z textu je poznat, že vás tohle lopocení opravdu těší a baví. Měl jsem možnost okusit, že máte smysl i pro humor, což mně jako humoristovi zaimponovalo. S takovými lidmi je vždy radno se přátelit. Zkrátka s úsměvem jde všechno v životě líp. Úsměv nic nestojí, ale dává mnoho.

Sluší se vám poděkovat za pomoc, kterou jste mi poskytl při mé nové knize Veselosti z krumlovského Česka. Jen ty permoníky budeme muset ještě dotáhnout do konce, zjistit jejich bydliště a pozvat je v Černé na pivo.

Do další stovky článků přeji, aby vás to těšení a lopocení neopustilo. Ať vám to píše! A protože vždycky řešíme přes noviny i nějakou záhadu, dovoluji si jednu poslat. Kromě vás si s ní mohou lámat hlavu i čtenáři. Věřím, že vás tahle logická legráčka bude rovněž inspirovat k napsání jakési úsměvné repliky na tohle téma.

Na kterou stranu jede autobus, který vidíš na obrázku?



SOUTĚŽTE S DENÍKEM. Znáte odpověď na tuto logickou hádanku? Víte, jakým směrem jede autobus na obrázku? Svoje tipy nám pošlete na e-mailovou adresu reporter.ceskoltrumlovsky@denik.cz. Čtenář, který odpoví jako první správně, obdrží od Jana Vaněčka jeho knihu Veselosti z krumlovského Česka.

5.srpna 2011

FRANTIŠEK ZÁHORA - Logická záhada aneb co z toho vyplývá?

/ Reakce na článek Jana Vaněčka/

Když jsem byl poněkud menší chlapec a posílal rodičům odněkud pohlednici anebo dopis, vždy jsem začínal větou: „V úvodu mého dopisu vás všechny co nejsrdečněji zdravím.“

Zkusím s tím začít i tento dopis (vlastně článek), kdy už jsem velký chlapec, vlastně přímo důchodce (maďarsky uštvánléty).

Tož tedy v úvodu mého článku co nejsrdečněji děkuji panu Vaněčkovi za ocenění mého amatérského psaní, což mě skutečně velice těší a dodává energii k dalšímu vymýšlení námětů, které ovšem ve své většině budou opět s tématem historickým.

Člověk může mít smysl pro humor, ale napsat humorný článek nebo celou knihu, natož dokonce několik knih, to je skutečně velmi obtížné, a v tom vás, pane Vaněčku, zase já obdivuji. Ale nechme komplimenty stranou, čtenáři tu nejsou od toho, aby si četli naše výlevy, a tak přejdu rovnou k podstatě problému. Tím je vámi předložená, jak píšete, logická legrácka o směru, kterým se má vydat autobus na obrázku. Přiznám se, že nějakou chvíli mi to trvalo, ale pak jsem si uvědomil jednoduchost nákresu, ale i skutečnost, jak to malují malé děti. Viděli jste někdy, jak děti namalují třeba domeček, ony tam vykreslí nejen všechna okna, ale i komín jak kouří a hlavně vrata nebo dveře. A právě dveře u tohoto pojízdného prostředku chybí, spíše nejsou vidět, čili jsou na druhé straně. A jsou-li na druhé straně, tedy vpravo, pak logicky autobus jede doleva, tedy v našich zeměpisných šířkách.

Záhada je tedy snad vyřešena, ale současně s tím mě napadá myšlenka považovat celou naši společnost za jakýsi autobus. Do něho si všichni nastoupíme a on s námi pak jede různým směrem a různou rychlostí podle toho, jaká dopravní společnost ho v tom okamžiku řídí a naviguje. Dlouhých čtyřicet let jsme jeli stále stejným směrem, většinou jsme seděli poslušně na sedadlech, poslouchali rozkazy řidiče a pomalou rychlostí jeli opačným směrem než většina ostatních společností. Pak se najednou mechanismus zadrhl, porouchal a nebyl již k opravě a bylo potřeba vyměnit dopravní společnost. Ta již ovšem nebyla jen jedna, ale vzniklo jich velké množství a všechny se snažily získat co nejvíce nás, pasažérů. Každé čtyři roky pak slibovali možné i nemožné, jen abychom nastoupili do jejich dopravního prostředku. A pak se jelo jednou doleva, podruhé zase doprava, a tak se to střídalo, pasažéři se kodrcali k vysněnému místu, kam ovšem pořad nedojeli, ale představitelé dopravních společností a někteří řidiči z toho vždy vycházeli vítězně.

Ale abych nezůstal nepochopen (čti též odzadu), některé jízdy na krátkých úsecích nebyly zas tak neúspěšné, což je spíše zásluhou menších místních a regionálních společností. Ve vyšších sférách, tam se nám nedaří, tam nemáme na dopravce a řidiče velké štěstí. Zrovna minulý rok jsme nastoupili do autobusu, který řídí tři dopravní společnosti a který nás veze doprava. Bohužel pasažéři, kteří směřovali svůj cíl vlevo, musí tímto autobusem jet rovněž, tak už to bývá. Jenomže řidiči jsou téměř amatéři a svůj autobus jen těžko ovládají. Ten nejzdatnější sice drží volant, ale druhý by nejraději stále přidával plyn, přičemž třetí zase šlape na brzdu. Autobus je stále poruchový, řidiči se snaží pevně dotáhnout součástky, přitom jim zase jiné vypadnou, signalizace stěží funguje, spotřeba vysoká. Jestli do příští výměny dopravních společností autobus vydrží, tak to bude velký úspěch a pasažéři si při tom zřejmě velké pohodlí neužijí.

Vidíme tedy, že je to problém určit, kam autobus pojede a kam ho nasměřovat, aby to bylo ku prospěchu většiny cestujících, kteří chtějí spokojeně cestovat a postupně někam dojet. Jsem si však vědom toho, že vše není tak jednoduché, jak jsem zde na příkladu společenského autobusu parafrazoval, ale to by byla již jiná kapitola.

A na úplný závěr také malou lehkou klasickou hádankou: Cihla váží kilo a půl cihly. Kolik váží cihla?

10. srpna 2011

JAN VANĚČEK - Jen za děkuji aneb vzkaz panu Záhorovi

Když jsem se pachtil za historií Vejrů, abych se dozvěděl, co všechno napáchali, připleť se mi v jednom českokrumlovském hostinci zrovna na Medarda do toho pachtění Medard Pachtil.

Nejprve s ním nebyla řeč, protože měl ústa zaplněná špekáčkem natolik, že mu nebylo přes ten špekáček rozumět. Navíc ještě koktal. Poradil jsem mu, aby se věnoval jen jedné činnosti, v tomto případě špekáčku, koktání aby nechal až na potom.

Člověk nemá dělat dvě věci najednou. „Vyčkám, až dojdíte, pak dáme teprve řeč,“ řekl jsem na rovinu. Chvilí čekání jsem využil k pohlížení na dámu, která opodál pila pivo brčkem. Po tom špekáčku byl Medard Pachtil v dobré náladě a z výrazu jeho kulatého obličeje, ozdobeného knírem, na kterém se olizovala moucha, byla poznat spokojenost a nasycenost.

Sděлил mi, že jeden z Vejrovských kazatelů a agitátorů, jehož jméno si již nepamatuje, ale lidi mu říkali Kecal, zavítal na svém kazatelské misi také do Černé v Pošumaví. V hospodě tam od štamgastů vyzvěděl, že v nedaleké Mokré je Josefova štola, v níž se zabydleli permoníci. A možná by měli zájem stát se Vejry. Bylo by dobré, až se tam vypraví, aby tam ale nešel jen sám. Permoníci mají rádi dechovku, tu aby vzal s sebou. Kápnul by ji tím do noty.

Jestli štamgasti Kecala ukecali a do štoly v Mokré se s dechovkou k permoníkům vypravil, to už Medard Pachtil nevěděl. Položil jsem mu několik kontrolních otázek, například kolik bylo hodin, když Kecal uslyšel v hospodě tuhle informaci, jestli toho dne přišlo, zda měl s sebou deštník, a jaké pivo hostinský točil a kolik ho v tu dobu pilo. Ani na jednu z nich mi nedokázal Pachtil odpovědět.

Pak se ale zamyslel, že by jako něco věděl, ale zadarmo mi to neřekne. K jeho návrhu jsem se vyjádřil negativně, neboť to nebylo poprvé, kdy mi takto chtěl někdo kvůli Vejrům tahat z kapsy peníze. To si já ani Vejři nezaslouží. Na takové fígle nenaletím.

Dovolil bych si proto požádat pana inženýra Františka Záhoru, kronikáře z Černé v Pošumaví, jestli by se rozpomenul a dokázal na mé otázky odpovědět. Byl bych rád, kdyby to mohlo být ale jen za děkuji. Děkuji.

FRANTIŠEK ZÁHORA - REAKCE NA VZKAZ PANA VANĚČKA

Vážený pane Vaněčku, milý příteli, možná si ani neuvědomujete jakou zátěží jste svým požadavkem obtěžkal má, v posledním období rozbolavená bedra. Mé mozkové závity a stále ubývající šedá mozková kůra dostane zase co proto. Vám, jakožto spisovateli humoristických románů a povídek laděných v duchu Zimmermannovského pojetí, je lehké a veselé. Vy se při hledání svých postav, týkajících se všeho co souvisí s krumlovskými Vejry, bavíte. Čtenáři již dokonale znají téměř všechny návštěvníky hostince „U Dušků“, kteří zde mají svůj druhý domov, kterému říkají Vejrovna. Vejři, jak sám uvádíte, vždy ukazovali lidem tu správnou cestu. Nedivím se proto, že jakéhosi agitátora beze jména, lidem řečeného Kecala, na nějž Vás upozornil spokojený a špekáčkem nasycený Medard Pachtil, by jste rád znal a zařadil do výčtu svých Vejrovských postav. A tak tedy já se mám vydat na cestu hledání onoho Kecala, který notabene musel přijít na své pouti zrovna do Černé v Pošumaví? To spíše zjistím, kdy Černou projížděl kníže Adolf Schwarzenberk nebo kníže z Eggenbergu, případně Miloš Zeman, ale kazatel Kecal? Jenomže trošku toho badatelství ve mě stále dřímá a tak jsem se pokusil možná o nemožné. Hledejte dneska v obci, kde je devatenáct hospod někoho, kdo si na někoho takového pamatuje. Přesto jsem zavítal do jedné, prakticky dříve jediné, která stojí na rozcestí a kde v poschodí bývalo dříve Agitační středisko. Třeba tam náš hledaný Kecal také agitoval, bývali zde častými hosty i horníci z Tuhových dolů. V hospodě dobrovolně, na Agitačním středisku z tehdejší nutnosti. Třeba se jich vyptával na permoníky, kteří s nimi sdíleli společné prostory v dolech,

kteří ještě byly v činnosti, ale sídlili i v těch opuštěných, zrovna například v dědičné Josefově štolě na Mokré.

Měl jsem štěstí. V hospodě zrovna popíjeli pivíčko dva nerozluční přátelé, Lojza Gambáček a Běda Rumík. Nebyli to praví štamgasti, teritorium hospodských zařízení, které navštěvovali, bylo rozsáhlejší. Těžko si vzpomínali na nějakou podobnou postavu, natož jaké bylo počasí a kolik toho vypil. Nebyli to ani ti, kteří ho údajně posílali k permoníkům do štol a radili, aby vzal sebou dechovou kapelu. Přesto mě upozornili na jednoho člověka z Mokré, který má prochozeno okolí, jmenuje se Gejza Remeň, je to Slovák a přestože zde žije již delší dobu, nemluví prý úplně libozvučnou slovenštinou, ale československy, jako náš poslední předlistopadový prezident.

Vyrazil jsem tedy na Mokrou v naději, že na tohoto člověka snad natrefím. A zase štěstí. Stál tam na návsi opřen o kašnu, na zádech malý baťůžek a pozoroval cvrkot. To bude určitě on, říkal jsem si a oslovil ho. „A čo by ste potreboval vedieť, milý páňko“, pravil Gejza a začal se potutelně usmívat. Už se mu asi doneslo, že ho hledám. Vysvětlil jsem mu tedy celou situaci s důrazem na fakt, zda zde nebyl onen hledaný člověk, kterého doprovázela dechovka.

„Nemáté cígo“ zeptal se Gejza a po mé záporné odpovědi vyndal svou cigaretu, zapálil si, labužnický zabafal a pak povídá: „No akýsi chlap tady byl, dal jsem se s ním do řeči, ale poviem Vám, čo ten toho natáral, boha jeho. Však jsme mu pak všeci nerekli jinak než pan Táral. Prý, kde sú ti permoníci, či co, potreboval by je zagitovať“. Prý se mu svěřil i s tím, že již tam v dřívější době byl a nyní se sem zase vrátil. Jenomže permoníci dnes již lidem moc nevěří. Zklamali je definitivním uzavřením dolu v Bližné, ale i zvýšenou vulgaritou, hrubostí a často převrácenými morálními hodnotami.

„Povedal, že nikoho už premlúvať nebude a vrátí se ke svým Vejrům, kdě je pohoda, přátelstvo a humor“ ukončil své povídání Gejza Remeň. „Snad ho brzy uvidíte ve Vejrovně“ dodávám zase já. Děkuji.

19.července 2014

JAN VANĚČEK - Dopis od Lipna aneb prosba na pana Záhoru

Nedávno jsem dostal v ozdobné obálce dopis, který byl podepsán F. K. od Lipna.

Začínal slovy: „Vážený pane, čtu po nocích vaše povídání o Vejrech a dovoluji si proto požádat o radu, jak by mou nezáviděníhodnou situaci řešili oni, po Vejrovsku. Týká se to mé ženy. Bral jsem si ji z velké lásky a dodnes nám manželství vydrželo. Mezi námi se nevyskytly žádné hádanice a násilnosti, které by náš vztah pošpinily. Stále vládne mezi námi něha. Nebýt však jedné takové neuvěřitelné věci, která není sice tolik závažná, aby narušila tu naši něhu, nevyskytuje se často, ale trápí mne a jsem z toho někdy jelen.

V okolí, kde bydlíme, se občas vyskytuje přírodní úkaz zvaný kulový blesk. Když přijde bouřka, utíkají všichni dobří rodáci i naplaveniny rychle domů, zamknou dveře, uzavřenou okna a schovají se pod peřinu. Některé babičky zapalují hromničku, aby je ochránila. Moje žena naopak v tu chvíli vychází z domu ven. A s sebou si bere kovový hrnec, v němž kdysi vyvažovala babička prádlo, i s víkem.

Žije představou, že se jí podaří do toho hrnce lapit kulový blesk a bude slavná. V novinách se objeví její fotografie s kulovým bleskem v hrnci. Nedá si toto své konání vymluvit. Jsem na ní krátký a doporučil jsem jí, aby vyhledala odborného lékaře, který by jí takové manýry rozmluvil a naordinoval nějaké prášky proti jejímu chtíči. Jednomu takovému telefonovala, ale nebyl to asi odborník na kulové blesky. Řekl jí, že kulový blesk ještě neviděl, až ho chytí, aby mu ho přišla ukázat. Pak zavěsil. Já považuji chytání kulového blesku za věc nejen výstřední, ale i za velice nebezpečnou, obzvláště do kovového hrnce.

Mám o svou ženu strach. Mohlo by se stát, že by kulový blesk chytil ji a odnesl někam do neznáma. Kdo by mi pak vařil, pral a chodil se džbánem do hospody pro pivo. Nechal jsem ji proto dobře pojistit

proti krádeži, kdyby se to přihodilo, abych z jejího počínání něco pro mě aspoň káplo. To je zatím jediné, co jsem pro to udělal.“

Tady dopis končí. Byl jsem po přečtení na rozpacích, zda si někdo nedělá legraci a chce do toho zatáhnout i Vejry.

Dovolil bych si požádat inženýra Záhoru, kronikáře z Černé v Pošumaví, který Lipensko dobře zná, jestli je pravdou, že se tam vyskytovaly a vyskytují kulové blesky, kolik asi ročně (stačí odhadem, dejme tomu za posledních sto let) a jestli tu ženskou, která je chce uvěznit do hrnce, třeba nezná, nebo se tam o ní v souvislosti s těmi kulovými blesky mezi lidmi nevypráví.

Děkuji za podání zprávy v těchto novinách, aby si i čtenáři udělali jasno a odradilo je to od takového počínání. Děkuji.

15.října 2014

FRANTIŠEK ZÁHORA - Dopis od Lipna aneb odpověď panu Vaněčkovi

Tož, milý pane Vaněčku, věru zapeklitou věc jste na mně zase vymyslel. Nějaký chlápek, který se podepíše pouze iniciály F. K., se Vám svěřil se svými manželskými problémy a já se mám podílet na jejich vyřešení? Myslíte si, že když jsem kronikář, že se zajímám o každou bábu s hrncem? Dneska do kroniky nemůžete napsat, ani kdy se kdo narodil a kde bydlí. A už vůbec ne cokoliv o problematice manželských nebo nedejbože mimomanželských vztahů. A pokud jde o lapání kulového blesku do prádelního hrnce, byla by to sice pěkná zprávička, ale vzhledem k tomu, že by to hraničilo s určitou lékařskou diagnózou, ani to by zřejmě nemohlo být v kronikářském zápisu uvedeno.

Jenomže, znáte mě, přece jenom mi to nedá, abych se nepokusil jakékoliv informace zjistit. A nebyl jsem na to sám. Na svých pravidelných pár pivek a něco málo štamprliček zašli i moji známí Lojza Gambáček a Běďa Rumík. Ti někdy dovedou poradit a vědí o hodně věcech, které kronikář vůbec nezaznamená. Zapředli jsme tedy hovor na téma radostí i starostí s manželkou všeobecně a samozřejmě i výskytu a důsledcích řádění kulového blesku. A vzpomínali, známe-li nějakou ženskou, která se motá při bouřce venku. V naší obci to určitě žádná nebude.

Dopis Vám přišel od F. K. z Lipenska, a to je rozsáhlé, vždyť je v tomto území sdruženo jedenáct obcí, žena mohla vybíhat s hrncem v kterékoliv oblasti, to asi velmi těžko zjistíme. Rozebereme-li situaci z jiného úhlu, nemusí to být v manželském soužití tak ideální, jak uvedený dopis líčí. Přestože mu žena vařila, prala a chodila pro pivo, její jiné charakterové vlastnosti ho přiměly k tomu, že jí sám do bouřky posílal řka: „Božka, žene se sem bouřka, běž se podívat. A neboj se, do Tebe neuhodí, Ty už dávno nikoho nepřitahuješ!“

Třeba však sama „Božka“ chtěla vyzkoumat všechno o kulovém blesku, a tak se jej snažila chytit. Měla v sobě ducha vynálezce, a přestože všichni vědí, že je to nemožné, objeví se občas nějaký blázen, který neví, že je to nemožné a udělá vynález, jak pravil Albert Einstein. Možná, že ona žena ani nečekala na kulový blesk, který se prý může objevit nejen za bouřky, ale i za jasného počasí. Třeba šla s hrncem na houby, aby manželovi mohla udělat smaženici. V některých obdobích roste tolik hub, že by se prý daly sekat kosou, pak je takový prádelní hrncem velmi vhodnou nádobou.

Kulové blesky jsou od nepaměti velkou záhadou. Přestože se vědcům již podařilo v bádání určitý pokrok udělat, stále si s ním neví rady. Možná právě žena ze spořádaného manželství pana F. K. chtěla být onou průkopnicí. V každé bouřce se však kulový blesk nevyskytuje, to by

se načekala, než ho chytí. To by pro ní bylo mnohem výhodnější chytat lelky, i když to jsou velmi plachá stvoření a s prádelním hrncem by neuspěla.

Závěrem bych se chtěl vyjádřit k výskytu kulových blesků na našem území, o což konkrétně jsem byl od Vás požádán. Nevím, nezkoumal jsem a nebyl nikde v archivu zjišťovat kolik, kdy a kde se těchto záhadných jevů vyskytlo. V kronice obce žádný záznam zatím nemáme, i když se rozmýšlím, zda za letošní rok tam něco nedoplním. Kulový blesk jsme totiž pozorovali letos koncem července i v naší obci. Bouřka poměrně slabá, téměř žádná, pouze jedna rána a velmi jasný svítící efekt, jak zaznamenali přímí pozorovatelé. Žádná ženská s hrncem ani s ničím jiným nevybíhala, byl to krátký okamžik a kolem spálené modemy, televize a další elektronika jako důsledek.

Nevím, zda by pojišťovací ústavy odškodnili onoho pisatele, kterému by kulový blesk odnesl ženu, kterou pojistil proti krádeži. U nás na úseku odškodnění žádná radost nepanovala, blesk sice poničil, ale nikoho neodnesl. Můžete panu F. K. sdělit, že bude muset přijít ještě hodně bouřek a s nimi možných kulových blesků, než bude situace s jeho ženou definitivně vyřešena. Anebo navštívit v Praze v Kateřinské ulici kliniku dodnes nazývanou „U Myslivečka“. Tolik k danému problému. Děkuji.

20.října 2014

JAN VANĚČEK - Žádám pana Záhoru o radu...

Budu vám vyprávět, co se mi nedávno přihodilo. Často se doma zabavuji tím, když není v televizi na co koukat a se psem není taky řeč, že si kontroluji svou hmotnost a vypočítávám si BMI.

Toho listopadového dne jsem si usmyslel pojíst teplou sekanou. Dostal jsem na ni chuť, což se mi často stává. Dvacet deka mi ji řezník navážil.

Doma jsem se rozhodl udělat s tou sekanou pokus. Nejprve jsem si stoupl nahý na váhu sám. Je digitální, na displeji se objevil údaj rovných sedmdesát kilo. Pak jsem si stoupl na váhu ještě jednou a přidal tam tu sekanou. Ukázal se údaj sedmdesát kilo a dvacet deka. To by souhlasilo. A teď mne napadlo tu sekanou sníst.

Po chvíli jsem se znovu postavil na váhu, ale tentokrát s tou sekanou v břiše. A co se stalo: váha ukázala, že vážím sedmdesát dva kilogramy. Byl jsem z toho jelen a nedalo mi to spát. Navštívil jsem výzkumný ústav, abych aby mi vysvětlili, proč to zafungovalo v tom mém břiše s tou sekanou tak divně. Jestli je normální, aby ztloustnul skoro o dvě kila, když pojím dvacet deka sekané. Jak je to možné v jednadvacátém století.

Od výzkumného specialisty jsem se dozvěděl, že se jedná patrně o nějaký technický problém, možná za to může ta váha nebo moje břicho. A měli-li by to řešit, přišlo by mě to dost draho.

Takový výzkumný proces je poměrný časově náročný, týká se nejen té váhy a mého těla, ale i dalších skutečností. Bude zapotřebí se zabývat, kde jsem tu sekanou koupil, kde ji vyrobili, od jakého zvířete bylo maso, jaké příměsi v ní byly, jestli v tom nefungují nějaké překupníci. Není jednoduché všechno zjisti a ověřit, jak to na první pohled vypadá. Toho abych si byl vědom.

Pravil jsem, že jsem z chudých poměrů a nemám tolik peněz na to, abych platil nějaký výzkum o sekané. Jedině, že by si ten ústav vyžádal na to dotaci z fondu Evropské unie. Určitě by to vědecké zjištění zajímalo jedlíky sekané také v dalších evropských státech Unie a možná i v Africe.

Než se definitivně rozhodnu, co s tím, chtěl bych Vás, vážený pane Záhoru, jako znalého a uznávaného kronikáře, požádat, zda jste někde v kronikách nenalezl podobný případ neobvyklého ztloustnutí po sekané.

A protože jste se pohyboval po celý život v zemědělství, tak prosím i o sdělení, jestli když by dvacet deka té sekané sežralo třeba prase, taky o tloustlo o tolik, co já. Děkuji Vám za odpověď.

28.listopadu.2014

REAKCE KRONIKÁŘE F.Z.

FRANTIŠEK ZÁHORA - Tady je každá rada drahá, pane Vaněčku

Tím, co se Vám přihodilo jednoho listopadového dne, jste nastolil skutečně velmi vážný a zapeklitý problém. Kdyby jste býval hned, jak se začala hlásit nuda, šel do hospody na pivo, třeba k Duškům, a nezabýval se nějakým Body Masselem Indexem, nebylo by nutno řešit situaci, která je složitá i pro výzkumný ústav. Ještě, že nám život v dnešní době přináší mnohem jednodušší a snazší problémy.

Ale zpět k Vaší situaci. Především se divím Vaším chutím. Proboha, co Vás to napadlo jíst sekanou a ještě k tomu teplou? Copak jste neslyšel o problémech, které její pozření způsobuje? To věděli již staří Římané, dokonce Jára Cimrman, a to ještě neznali některé naše výrobce této, pro někoho, lahůdky, kteří se do sekané snaží občas vtěsnat i patogenní bakterii *Listeria*. Zhltnout teplou sekanou a dokonce nedat ani kousek svému věrnému příteli člověka, to na Vás nevrhá dobré světlo. Pokud jste tuto sekanou jedl dokonce samotnou, porušil jste tím ustanovení Česko-moravsko-slezského svazu pojídačů teplé sekané, kde se v Hlavě 4, odstavci 2, bodu 3 praví, že vždy je nutno k teplé sekané jíst vhodnou přílohu.

Předmětem zkoumání a možné mé rady je ovšem Váš pokus. Podle údaje na displeji digitální váhy, který hlásal 70 kilogramů člověčiny, zajisté nevybočujete z normy podle BMI a onen kousek sekané Vám nezpůsobí nadváhu, stále budete docent. To mě ukazuje displej naší váhy jiné číslo a hlásá, že jsem již přescent. Podstata problému je ovšem v tom, že jste vstoupil na váhu v plné nahotě.

Důležité je též vědět, zda jste sekanou pozřel rovněž v Adamově rouše. Pokud ano, porušil jste též ustanovení Evropské unie, která na podnět českého europoslance Sekaniny rozhodla, že na digitální váhu se musí vždy vstupovat pouze v klobouku. Jeho váha musí být předem známa, aby od konečné sumy na displeji mohla být odečtena.

Důležité je rovněž, ve které místnosti jste na váhu vstupoval, zda v pokoji, kuchyni, koupelně nebo ložnici a zda to bylo v přízemí nebo v patře a především, na to pozor, jaká byla v té době teplota oné místnosti. To jsou všechno okolnosti, které mohou na fakt, že po pozření jste byl těžší o dvě kila, mít významný vliv. Především naježení chlupů na těle v chladu způsobuje, že se tělo brání určitým minimálním nárůstem svalové hmoty. Tam může být čertovo kopytko.

Jinak se podle daných vlastností dá váhový přírůstek vypočítat velmi snadno podle Bresenhamova algoritmu pro rasterizaci algebraických křivek, což každý zná, a tak nemá cenu to zde anoncovat. Udělal jste tedy dobře, že jste mě požádal o radu. Řešení jednoduché a žádné dotace z Evropských fondů nepotřebuji. Stejně, než by se ke mně dostaly, tak mi je někdo částečně vytuneluje.

Kdybych ovšem měl použít takzvaný zdravý rozum, pak bych musel konstatovat, že se ve Vašem případě jedná o otázku metabolismu a trávení tuků v našem těle. Po pozření sekané jste se měl vydat někam ven na procházku anebo na to pivo a hlavně se nezapomenout obléci. Po příchodu domů, rázně vstoupit na váhu a na displeji by jste určitě uviděl potěšitelné číslo.

Závěrem mě žádáte o sdělení některých fakt jakožto celoživotního zemědělce i položivotního kronikáře. Býval jsem sice agronom, ale vídával jsem často na statcích prasata, která žrala nejenom sekanou a neřešila nikdy případné tloustnutí.

Co se týče oblasti kronikářství, nezaznamenal jsem zatím žádný případ ohledně pojídání sekané, po kterém by došlo k neobvyklému ztloustnutí. A že se dříve panstvo umělo najíst, o tom zápisy existují, možná, že tam měli i sekanou z nějakého exotického zvířete. Takový Petr Vok z Rožmberka míval velmi bohatou tabuli, kde nechyběli například i zpěvní ptáci. Každopádně však každé jídlo doplňoval chlebem, či žemlí. A ne jako Vy, zhltnout samotnou sekanou, porušit plno předpisů a ještě ztloustnout. Tolik má odpověď a rada. Děkuji.

2.prosince 2014

JAN VANĚČEK - Dotaz na kronikáře Černé aneb co mi nejde do hlavy

Tak mne nedávno zavrtalo tak divně v hlavě, proč obec Černá, kde žijete, má v názvu místopisný přídomek „v Pošumaví“, a blízké Hořice tam mají „na Šumavě“. Černá je k Šumavě blíže, o tom není pochyb, z čeho plyne, že by to mělo být obráceně. To se samo sebou nabízí. Tedy Černá na Šumavě a Hořice v Pošumaví, by se obce měly jmenovat. Ostatně jsou v Čechách ještě jedny Hořice v Podkrkonoší. To se mi zamlouvá, má to správný místopisný smysl. Černá nemá podobného konkurenta, co se týče názvu. Nelze ji tedy porovnat. Na to jsem taky přišel sám.

Podle mne jsou Černá i Hořice oboje v Pošumaví, přičemž Pošumaví je součástí Šumavy, jak jsem se dočetl. Z toho plyne další možnost, že obě obce by měly mít v názvu v Pošumaví. Tak by to bylo podle mého humoristického rozumu, který se blíží selskému, v pořádku. Nebo, a to taky připouštím, nechat Pošumaví u ledu a upřednostnit v názvu rovnou Šumavu. Nejhorší je podle mne současný stav.

Bohužel nejsem ten, který ví, proč je to tak, kdo za to může a jak k tomu došlo. Jsem ale jist, že nějaké rebélie kvůli tomu nehrozí, nicméně dovoluji si vás jako obecního kronikáře požádat o odborné vysvětlení. Zejména o to, zda tyto přídomky obou obcí mají v této podobě tradici, jestli se tak používaly odedávna, nebo to nějaký popleta vymyslel u piva a ujalo se to. Nebyl by to první ani poslední případ, kdy se něco kvůli pivu popletlo. Vaše odpověď zaujme bezesporu nikoliv jen mne, ale i čtenáři Deníku se rádi dozví pravdu, jak se to s těmi přídomky semlelo. Předem děkuji za odpověď a těším se na ni. Na oplátku posílám kreslený vtípek Miloslava Martenka.

29.ČERVENCE 2015

FRANTIŠEK ZÁHORA - Reakce ohledně jednoho místopisného problému

Kronikář Černé v Pošumaví reaguje na článek Jana Vaněčka z 29. července.

Vážený pane Vaněčku,
problém, který Vám, jak píšete, nejde do hlavy, působí určitý zmatek, případně nejasnost, mnoha návštěvníkům našeho regionu. Není se čemu divit, vždyť málokdo ví, kde vlastně Šumava začíná a kde končí.

A v minulosti to býval často problém i pro odborníky. Geograficky je však určeno, že Šumava se rozkládá od průsmyku Všerubského k průsmyku Vyšebrodskému. V určitých hranicích byla vytýčena Chráněná krajinná oblast Šumava, posléze i Šumavský národní park, ovšem pro návštěvníky z hlubokého vnitrozemí je Šumavou i samotný Český Krumlov a veškerá další oblast směrem na jih.

Nás však v tomto případě zajímají především dvě obce, jejichž název poněkud mate přijíždějící návštěvníky.

Hořice na Šumavě informují o tom, že v oblasti známého pohoří se již nacházíme, obec se dokonce prezentuje jako Brána Šumavy a po několika kilometrech přijíždíme do Černé v Pošumaví. Teprve jakási předzvěst Šumavy, do které jsme však před několika minutami již přece vjeli.

Jak to tedy vlastně je?, ptají se mnozí v duchu. Neměly by být názvy obráceně?, ptají se tak jako Vy.

Mohli bychom konstatovat, že měly. Totiž, odborně řečeno, leží Hořice na Šumavě v areálu Českokrumlovské vrchoviny Šumavského podhůří, kdežto Černá v Pošumaví se rozkládá ve Vltavické brázdě Šumavy. Názvy obou obcí by tedy měly logicky být opačné. Proč jsou tedy takové, jaké jsou?

Obě dvě obce měly před rokem 1945 německý název se stejným přídomkem Schwarzbach im Böhmerwald a Höritz im Böhmerwald. Hned po skončení války, již 18. května 1945, nařídilo Ministerstvo vnitra svým výnosem, aby všechny německé názvy obcí a měst byly co nejdříve nahrazeny odpovídajícím českým ekvivalentem. Místní národní výbory měly často při prosazování názvů konečné slovo i přes nesouhlas odborníků, kteří projevovali obavy o možný, někdy ne zrovna vhodný, překlad z němčiny.

U našich dvou obcí to asi dopadlo dobře, provedl se prostý překlad s přídomkem na Šumavě. Odborníci, nebo možná i radní, dospěli u Černé k tomuto názvu a nepřeložili Schwarzbach jako Černý potok. I když částečně logické by to bylo, protože úplně první název z roku 1268 byl Natschernerece čtème Na černé řece.

V dalším období byl oficiální název obce Černá na Šumavě, který používaly všechny místní orgány a instituce (viz razítka). Teprve předpisem č.13 / 1951 Sb. vydalo Ministerstvo vnitra vyhlášku o změnách úředních názvů míst v roce 1950, kde v kraji Českobudějovickém, v okrese Český Krumlov se mění název obce Černá na Šumavě na Černou v Pošumaví. Vyhláška ze dne 9. února 1951, platnost a účinnost od 3. března 1951.

A zde je zakopaný pes. Hořicím název nikdo nezměnil a tak zůstal, Černá to dostala úředně. Problém pro naše dvě obce to však není, žádné rebelie nehrozí, naopak spolupracujeme a všichni se vlastně považujeme za Šumaváky a názvy si zřejmě ponecháme i do budoucna.

A v Černé víme, že žijeme na Šumavě, i když jsme v Pošumaví. Takže Šumava či Pošumaví, hlavně ať jsme všichni zdraví!

5.srpna 2015

JAN VANĚČEK - Co nového v Josefově štole, jak se daří permoníkům?

Není to tak dávno, kdy jsem v jedné ze svých knih zmiňoval štolu Josef, která se nachází v Mokré, nedaleko Černé v Pošumaví, kde kdysi bývaly tuhodoly. Bylo to ve spojení s permoníky, kteří se v této jmenované štole usídlili a zvelebovali jí. Poštu jim prý nechávala listonoška ve schránce u vstupu, klíč od ní byl pod rohožkou.

Byli to čiperové. Jednou za rok pořádali den otevřených vrat, ale k vidění nebyli. Ukryli se, aby se nenakazili lidskou nemocí a hloupostí, avšak nenápadně vše se zájmem pozorovali.

Pro děti, které navštívili v tento den štolu v doprovodu rodičů, byl pokaždé připraven dárek. Všude však viselo důrazné upozornění, že dárek je určen pouze pro děti. Vzal-li ho do ruky dospělý člověk, proměnil se mu v kámen. Těch kamenů se tam povalovala spousta, což bylo důkazem neposlušnosti a hlouposti dospěláků.

Permoníci prý každoročně všechny tyto kameny přepočítali, aby věděli, jak je na tom lidské pokolení s poslušností a kolik přibýlo či ubylo hlupáků, kteří neumí číst. Jestli se to rok od roku lepší, nebo horší. Občas prý zašli k nim do Josefovy štolu na návštěvu vychytralí skřítkové, kteří řádili na rašeliništích u Kyselova. Účelem jejich návštěvy nebylo však pohovořit vespolek o životě v podzemí, ale hlavně se dobře najíst a napít, neboť permoníci byli široko daleko známí svou pohostinností a úslužností.

Dovolují si vás proto, vážený pane Záhoro, požádat o sdělení, co nového se událo v Josefově štole i před ní od té doby? Zda je stále stejně dlouhá, široká a vysoká, jestli v ní pořád sídlí permoníci, jak se jim daří, a jestli si chataři od nich i nyní berou vodu?

Zajímalo by mne také to, jestli je pořád u vchodu jejich poštovní schránka, nebo jim jí někdo i s rohožkou už ukradl, jak je v Čechách zvykem.

Za zmínku by stálo i to, zda v období letošních veder nechávali permoníci štolu otevřenou, aby v ní lidé mohli schladit nejen sebe, ale i pivo.

Přikládám fotku, kterou jste mi tenkrát do knihy věnoval, z níž je patrné, že v té době panoval v Josefově štole čilý pracovní ruch. Permoníci měli plné ruce práce. Platí to stále? Nebo jsou už v penzi a spokojeně odpočívají, či se přemístili do permonického domova důchodců?

Děkuji za odpověď!

4.září 2015

FRANTIŠEK ZÁHORA - Ozval se mi permoník

Svým článkem, respektive otázkami v něm kladenými, směřujícími do oblasti dolování grafitu kolem Černé v Pošumaví, jste se, vážený pane Vaněčku, přesně trefil do správného časového údobí. Ptáte se proč? Protože v současné době se vše točí kolem jediné zachovalé památky po dolování, dědičné štoly Josef, jejíž portál vyústuje nedaleko Mokré. Místo, o kterém jsme měli, ještě před několika léty, jen mlhavou představu, kde se vlastně nachází. Teprve v poslední době, kdy se obec rozhodla vybudovat několik naučných stezek, z nichž dvě končí právě u portálu této štoly, vyvstala viditelná potřeba, s dosud ne zcela zdevastovaným portálem, něco udělat. Nedovedete si představit, kolik jednání musela naše paní starostka absolvovat, než se mohlo přikročit k rekonstrukci portálu a nejbližšího okolí. Vyústění portálu štoly leží sice v katastru obce, ale ta není jeho vlastníkem, objekt není ani vyhlášenou památkou. Obec jej však za památku považuje a tak usilovala o zvelebení, což se nakonec povedlo, když si tuto „památku“ pronajala od Ministerstva životního prostředí. Portál se dočkal nové podoby, turisté dostali novou inspiraci.

To ovšem nebylo zdaleka všechno, to skutečně velké překvapení teprve přišlo a musím říct, že jsem byl velice šokován. V uplynulých dnech jsem dostal velmi podivný e-mail s tímto textem: „*Velmi záslužná práce. Je to super. Mokerský důlní kastelán Joseph. Ozvu se*“. Co to znamená, kdo to je?, říkal jsem si. Po delším zkoumání jsem však přišel na zakódované znamení. Ano, ve větě je skryto slovo – permoník!

Po několika hodinách skutečně přichází další zpráva a ta Vás, pane Vaněčku, stejně jako ostatní čtenáře, bude jistě velmi zajímat. Nyní již vím, že se mi ozývá permoník Joseph a začítám se do jeho vyznání.

„Podruhé za svůj život dávám o sobě a nás permonících zprávu světským lidem v okruhu našeho bydliště. Naposledy to bylo v roce 1937, kdy při zřícení šachty Anna, zahynula moje permonžena Vilemína. To tehdy znamenalo i konec ražení štoly pojmenované po Josephu Schwarzenberkovi. Sám jsem se narodil v roce 1812(náš věk je přibližně trojnásobek věku lidského), což byl rok, kdy kníže Joseph otevíral Tuhové doly v této oblasti. Vyprávěl mi táta, co prý to bylo za slávu, bylo to na den patrona české země sv. Václava, 28.září. Proto jsem i po tomto zakladateli byl pokřtěn.

Prvních osmdesát let jsem prožil v chodbách a šachtách od Hůrky, přes Olšov, dále k Mokré a na Hubenov a poznal práci několika generací horníků. Vzpomínám na období velké slávy za řízení podniku důlním ředitelem Friedrichem Ballingem od r. 1852 a pak jeho synem, rovněž Friedrichem od r. 1876 do r. 1896. Na něho vzpomínají i generace permoníků, neboť svou pílí,



snaživostí a především velkou starostlivostí o horníky, se těšil velké úctě mezi nimi.

Pamatuji si dobře údobí těžby v oblasti Mokré, určité spory mezi Schwarzenberkem a Eggertovou společností i rok 1886, kdy kníže koupil veškerý majetek. A byl jsem i u zrodu výstavby památné dědičné štoly Joseph v roce 1897, kam jsme se hned v počátku v r. 1900 přestěhovali. Sražbou to nebylo lehké, stále voda, závaly, ale postupně se horníkům dařilo. Vyzdili

prvních 434 metrů, pak se pokračovalo dále s několikaletými přestávkami až do vzdálenosti 2 240 m. Štola podcházela pod několika šachtami, s mnoha problémy, které vyvrcholily právě zřícením šachty Anna. V šachtě jsou různé odbočky, kde jsme postupně žili a sledovali další průběh a postupně zánik veškerého rubání. Se štolou nikdo nic dalších více jak 70 let nedělal. Až teprve letos jste se vy, v Černé, pustili do rekonstrukce. Proto jsem také vystoupil z ilegality. Vidět mě však, stejně jako mé druhy, nemůžete. Utvořili jste si o nás určitou legendu a tak si jí ve svých představách zanechte. Pokud to půjde, budeme vám pomáhat i nadále, např. zajištěním stálého přítoku čisté pitné vody pro vaše potřeby. Na jedné vaší fotografii portálu můžete vidět na tuto krátkou dobu a pro potřebu tohoto dopisu, zabudovanou permonanténu, která jinak je neviditelná. Přeji vám všem mnoho štěstí, zdaru a úspěchů v další práci na úpravě terénu kolem našeho domova. Přítel permoník Joseph“.

Co na to říct? Odpovědět mu nemohu, adresa je nedoručitelná, tak jemu a všem jeho kolegům permoníkům přeji ještě dlouhá léta v jejich ochranných funkcích. Fotografie detailu portálu, spolu s permonanténou, předkládám i všem čtenářům. Určitě mi to nebudou mít za zlé, neboť jsem poznal, že permoníci jsou většinou milí, slušní a spravedliví, i když možná existují i výjimky. Tak to přesně známe i u lidí.

16.září 2015

JAN VANĚČEK - Kronikářství aneb prosba na pana Františka Záhoru

Když jsem hledal význam slova kronika, našel jsem vysvětlení, že je to dějepisná kniha, literární žánr, jehož cílem je zaznamenat historický děj v časové posloupnosti, chronologicky.

Nejstarší česky psanou kronikou a veršovanou je Dalimilova kronika (správně: Kronika tak řečeného Dalimila), jedno ze stěžejních děl českého písemnictví. Pochází z počátku 14. století. Od té doby vzniklo a sepsalo se kronik bezpočet. Jsou kroniky měst a obcí, hradů a zámků, rodů, sportovních klubů, různých spolků a dalších. A když existují kroniky, musí být též kronikáři.

Být kronikářem je velice záslužná činnost, o tom není pochyb. A není to jednoduchá práce. Dočetl jsem se, že kronikář musí znát zákon o kronikách obcí, zákon na ochranu osobních údajů,

autorský a archivní zákon a řadu dalších legislativních předpisů. Veškeré informace musí ověřovat, než je do kroniky zapíše.

Z vlastní zkušenosti vím, co se lze třeba dozvědět od některých pamětníků. Když jsem se pak zeptal pro „sichr“ jiného pamětníka na to samé, řekl mi o tom úplně něco jiného. A teď babo sud', kdo z nich má pravdu? Možná nikdo, vše bylo úplně jinak. Ale jak to zjistit?

Jedním z těch, který obecní kronikaření vykonává, je František Záhora z Černé v Pošumaví. Jak ho znám, dělá to z nadšením a věnuje tomu mnoho času.

Dovolují si ho proto v této adventní době požádat, aby nejen mě, ale i čtenářům Deníku prozradil něco ze své kronikářské práce, zkrátka zač je toho loket. Jistě se mu za tu dobu dostaly do rukou různé tiskoviny a spisy, měl příležitost rozmlouvat se zajímavými lidmi a navštívit historicky cenná místa a objekty.

Budu se těšit na jeho kronikářskou odpověď, včetně toho, zda také jako Dalimil veršuje, a předem za ní děkuji. Na oplátku připojuji novou péefku Miloslava Marteneka.

7. prosince 2015

FRANTIŠEK ZÁHORA - Zaznamenat současnost pro budoucnost

/ reakce na článek Jana Vaněčka v ČK Deníku ze dne 7.12.2015/

Nadpis tohoto článku je vlastně jakýmsi mottem každého kronikáře. Kvůli čemu jinému by se kroniky psaly? Jestliže by se přestaly psát, nezanecháme budoucím generacím žádný odkaz. Tato vzletná slova však v každodenním lidském shonu nejsou vždy lehce splnitelná. Každá obec je sice ze zákona povinna vést obecní kroniku, ale sehnat toho, kdo to bude dělat, to není úkol nijak snadný. Zejména v současné době, kdy u všech prací je rozhodující především to, co je označováno jako "až na prvním místě". Proto člověka, který se takového úkolu ujme, musí především bavit historie a současně musí být patriotem své obce a cítit se tam spokojený. Požádal jste mě pane Vaněčku, abych Vám a čtenářům Deníku prozradil něco ze své kronikářské práce. Co všechno by měl kronikář znát, jak získané informace zpracovávat, kolik času mu tato práce zabere, to jste ve svém článku již částečně zmínil.

Základem kronikářovy práce je především zaznamenat všechny důležité události, které v obci proběhnou během daného roku. Znamená to zúčastňovat se všech důležitých akcí, fotografovat, sledovat denní tisk a ukládat výstřižky, plakáty, pozvánky, letáky, prostě veškeré dostupné přílohy. Samozřejmě, že si kronikář vše eviduje, při práci většinou spolupracuje s Obecním úřadem, neboť se jedná se kroniku obecní a po skončení roku provede zápis za příslušný rok. To je, řečeno vědecky, základna, všechno ostatní je již nadstavba. Tady záleží na kronikáři, jakým způsobem hodlá kroniku vést. Někdo zůstane pouze u oněch ročních zápisů, někdo se vnoří do historie obce a snaží se získat poznatky všemi možnými způsoby. To je i můj případ. Zanedlouho to bude čtyřicet let, kdy jsem začal kroniku v Černé v Pošumaví vést. Žádné kroniky nebyly v obci dostupné a tak mým prvním počinem byla návštěva Okresního archivu v Českém Krumlově, kde jsem vyhledal první poznatky o historii obce. Když je postupně vše v rozjetých mezích, snažte se získávat stále více informací o obci, a zde jsou hlavním zdrojem pamětníci. Říká se někdy, že nejlepším zdrojem informací je hospoda, tam však spolehlivé informace nezískáte. A pokud ano, tak si je stejně musí člověk ještě několikrát ověřit. Podobné je to i u pamětníků. Získáte spoustu informací, ale při konfrontaci více výpovědí, občas zjistíte, že o stejném problému, zejména pokud se týká časového údobí, vypovídá každý jinak.

Každopádně za celé kronikářské období se povedlo zdokumentovat historii v celém komplexu od vzniku obce až po současnost. Pomohla k tomu řada pamětnických vzpomínek, setkání a dopisování s mnoha zajímavými lidmi se zájmem o historii. Náš kronikářský archiv dnes čítá 30 knih sepsaných kronik, mnoho shromážděných příloh, přes 10 000 fotografií, mnoho videí a zvukových nahrávek. Veškerá historie i kronika obce jsou přístupné na internetových stránkách všem občanům.

Psaní kroniky tedy není jakási zábava, je to velmi náročné na čas, veškeré volné chvíle trávím u počítače, přestal jsem se věnovat svým koníčkům a tak mě trápí jen jedna věc – Zákon o ochraně osobních údajů. Myslím si, že někdy až moc omezuje a že zápisy, ve kterých nezaznamenáte žádná data, nebudou mít pro budoucí pokolení velký význam.

PS. Zatím jsem v kronikách jako tak řečený Dalimil neveršoval. Ale mohu to na závěr zkusit:

„Milý pane Vaněčku, o tom, co mě baví, najdete zde v článku, z Černé v Pošumaví“.

17. prosince 2015

FRANTIŠEK ZÁHORA -Bylo jedno Paraplíčko aneb prosba na pana Vaněčka

Popsat jedinečné krásy Českého Krumlova na několika řádcích je skutečně nelehký úkol, nehledě na to, že by to bylo vlastně nošením dříví do lesa. Proto se soustředím pouze na malý výřez z celkové škály památek tohoto města. Když uslyšíte slovo paraplíčko, napadne vás možná film Pěnička a paraplíčko nebo pohádka Krtek a paraplíčko, já mám však v tomto případě na mysli „památku“, stavební objekt Paraplíčko. Přiznám se, že nevím, zda ještě tato vyhlídková stavba nad silniční serpentinou stojí, ale párkrát za těch více než padesát let, co je Český Krumlov mým okresním městem, jsem tam byl. Ale bylo to již dost dávno, neboť jsem se tam dostal po pohyblivých schodech a ty již dnes jsou kdoví kde. Nechodil jsem tudy ani k vlaku, ani třeba nakupovat, cílem býval převážně hotel Vyšehrad. Mívávali jsme tam školení agronomů, byl to vyhlášený hotel, vždy plno hostů a nádherný výhled na město.

Vrátím se však k Paraplíčku. To dnes v Krumlově opět najdeme na staré baště v nejvyšším místě nově zbudované Horské zahrady na zámku a výhled na panorama města je skvělý.

Jenomže Paraplíčko a pohyblivé schody od kina k němu, mě stále pronásledují. Jak to s jejich koncem vlastně bylo. Dozvěděl jsem se, že původní hřibovitý přístřešek nazvaný „Parapluie“ (viz obrázek) postavil prý stavitel železnice Schön pro svou ženu Karolinu. O „vyhlídce Pod paraplíčkem“ se zmiňuje i Ladislav Stehlík ve své Zemi zamyšlené. Žádné další údaje jsem nezjistil.

Proto bych rád požádal českokrumlovského spisovatele a hudebníka pana Jana Vaněčka, s kterým si již několik let občas o některých záhadách touto formou vyprávíme. Nakonec bydlí ve čtvrti Vyšehrad, určitě chodil do hotelu na pivo a určitě jel i po pohyblivých schodech. A ke všemu je rodákem a město zná dokonale. Děkuji mu tímto za odpověď.

27. února 2016



Začnu nejprve paraplíčky...

JAN VANĚČEK
Český Krumlov

Vážený pane Záhoro, začnu nejprve paraplíčky. Těch bývalo v minulosti v Krumlově k vidění hodně. Nosily je dámy a slečinky, když se špacírovaly Latránem či proměnářily na náměstí i v městském parku. Paraplíčka je chránila proti sluníčku – a měly je i pro párádu. Stala se módním doplňkem jejich garderoby při různých společenských radovánkách. Krumlovačky bývaly parádnice s vytríbeným vkusem, vyzvěděl jsem. Vždyť tady sídlila šlechta, která cestovala a věděla, co ve světě frčí. Bylo tedy po kom se opíčit. Teď je jiná doba. Dnes byste paraplíčko ve výzbroji paní a dívek už nenašel. Jen deštník. Občas jsou paraplíčka k vidění u některých ženštin na maškarním bále, v divadelním představení nebo při retro slavnostech jako součást dobového kostýmu.

Ale to jsem odbočil do jiné opery. Když se počátkem 90. let 19. století stavělo v Krumlově nádraží a pokládaly koleje, stavitel inženýr Schön, který tomu velel, nechal zbudovat pro svou velectěnou ženušku u Vyšehradu, kde se poblíž „vlévá“ pěší serpentina do silnice, paraplíčko. Proč tak pan stavitel učinil? Uvádí se že proto, jelikož mu tam paní choť jménem Karolína nosila oběd, tak aby měl kde u toho posedět, pěkně pod střechou a dopřát si při tom nádherný výhled na město. Tolik ho to místo zaujalo a chutnalo mu tam. Taky jsem zaslechl jinou zvěst, že jídlo nebylo tím důvodem. Sličná paní Karolína mu prý chodila naproti, když se vracel z práce, a tam na něj čekala. On jí na oplátku a z lásky

na tom místě postavil to paraplíčko, aby si měla kde odpočinout po té pěší túře serpentinou, schovat se kdyby začalo pršet, nebo před sluncem. Byl to věru galantní manželíček, když jsme u těch zdrobnělin. Ta druhá zvěst zní romantičtěji, co vy na to?

Původně tam visela pamětní tabulka, ale po roce 1948 byla odstraněna. Paraplíčko časem zchátralo, své vykonali i vandaloři. Asi před šesti lety bylo renovováno. A stalo se posléze, že někdo ukradl měděné oplechování věžičky. Dokonce dvakrát. Tak to chodí i v Krumlově. Kraje se i tady. A ještě něco. V územní plánu se lze dočíst, že výhled z paraplíčka na panoráma města patří mezi chráněné pohledové směry. Je tedy nutno dbát, aby stromy tomu výhledu nebránily. A taky mne napadá, že když přišla kdysi na zastupitelstvu řeč na opravu kamenné zídky pod paraplíčkem a tehdejší tajemník městského úřadu dostal za úkol zajistit opravu, zeptal se, kdeže to je? Tak „dobře“ znal město a byl za tu znalost placen. Omluvou mu bylo, že nebyl místní, což ale lze u funkce tajemníka městského úřadu považovat, dle mého, za závadu.

Pak je v Krumlově ještě jedno paraplíčko, bývalá zámecká bašta. To rovněž zmiňujete. Je součástí horské zahrady zámku, která se stává další prohlídkovou trasou. Stavba pochází z roku 1819 a existuje domněnka, že kdysi bylo na tomto místě také obranné postavení pro kanóny. Je to patrová budova, chybí v ní dodělat zvedací mechanismus. Až to bude komplet hotové, dám vám vědět a můžeme to spolu zajít okouknout. Pak zajdeme na pi-

vo a dáme o tom řeč.

Když se plánovala výstavba pražského metra, dostala Transporta Chrudim za úkol vyrobit pro ně pojízdné schody. Jejich prototyp se rozhodl tento výrobce vyzkoušet v Českém Krumlově na serpentině vedoucí od Špičáku k Vyšehradu. Bylo to počátkem sedmdesátých let minulého století. Okresní stavební podnik provedl pro instalaci schodů terénní úpravy, podpěrné betonové patky, strojovnu, nástupní vodorovnou plochu a výstupní cestu. Dodnes je to tam k vidění. Podle mého měly ty schody délku tak asi padesát metrů. Ale neměřil jsem je tenkrát.

Starší lidé a maminky s kočárky si pojízdné schodiště pochvalovali. Ušetřilo jim z poloviny cesty nohy a maminkám i námahu. I pánové, kteří chodili z města na pivo do hotelu Vyšehrad, nedali na tyhle schody dopustit. Stála tam obsluha, která hlídala bezpečnost provozu. Když měl hlídač padla, schody to taky zabalily. Někdy i kvůli poruše. Nebyly zastřešené, pršelo na ně, padalo listí a v zimě sněžilo. Asi po čtyřech letech je to přestalo bavit, zůstaly tam chvíli na obdiv jen jako atrakce, výrostkové se na nich klouzali po zábradlí, já jednou zkusmo taky, pak zmizely. Do metra asi ne.

Když teď procházím serpentinou, je mi kolikrát líto subtilních Asiatických, jak tudy táhnou nahoru kufry na kolečkách k nádraží. Možná v budoucnu se pojízdné schody na serpentinu vrátí. Přimlouval bych se za to, i za to, aby měly střechu. Mohly by se stát součástí městské hromadné dopravy.

FRANTIŠEK ZÁHORA - Ještě než došlo k rozpoutání druhé světové války

V loňském roce jsme si připomněli 70. výročí od konce zatím nejstrašnější války v dějinách lidstva. Co bylo příčinou, není potřeba nijak zvlášť rozebírat. Mnichovská dohoda byla vlastně počátkem ovládnutí našeho území německou brannou mocí. Pro český národ období tragické, německé obyvatelstvo, podle popisu kronikáře obce Bližná, přijalo Mnichovskou dohodu s velkým ulehčením. Z celé části kronikářského zápisu vyzařuje nadšení a radost nad tím, že toto území je konečně pod německou ochranou. Na mnoha místech prý byly postaveny triumfální oblouky, všechny domy byly vyzdobeny květinami a čekalo se na příjezd německých vojáků. Ti vjeli na naše území 2. října odpoledne, jak ukazují připojené fotografie (**Dělostřelectvo a vozba wehrmachtu přejíždí most v Dolní Vltavici + vojska jsou vřele vítána místními obyvateli**).



Ponechme nyní stranou důsledky a dopad na zde, v menšině žijící, české obyvatelstvo a podívejme se na situaci očima druhé strany. Opět z kronikářských zápisů se dozvídáme jak rychle bylo vše organizačně zvládnáno. Hned po vstupu německých vojsk byly položeny telefonní kabely a na tabulkách bylo oznámeno, že se okamžitě jezdí vpravo. 5. října byl zahájen provoz na železnici, silnice byly uklízeny od štěrku, aby nedošlo k narušování provozu, neboť enormně stoupl provoz automobilů na silnicích. Od 12. října začala platit říšská marka v přepočtu za 8,33 Kč, dosavadní jedolinkové telefonní vedení z Černé do Rakouska bylo nahrazeno třílinkovým. Na vjezdu a výjezdu do obcí byly umístěny tabule se jmény obcí, okresní lom nad Černou okamžitě zahájil provoz a mnoho nezaměstnaných zde našlo práci. Němečtí vojáci pomáhali se zbytky sklizňových prací svými koňmi, mnoho chudých obyvatel bylo poděleno potravinami nebo odběrními poukázkami.

Podle kronikáře zaručovala říšská vláda manželské půjčky, přídavky na děti, stavební příspěvky a mnohdy i velké peněžité podpory na nákup zemědělských strojů, náradí a dobytka.

Můžeme si z tohoto krátkého popisu vyvodit, že německé úřady musely být perfektně organizované. Zajímalo by mě jak to s jejich organizací v Župě Oberdonau, pod kterou naše oblast po připojení patřila, vlastně vypadalo. Myslím si a dokonce jsem přesvědčen, že tyto znalosti má českokrumlovský spisovatel pan Jan Vaněček, i když Český Krumlov, stejně jako Kaplice byly někde na okraji té česko-německé národnostní čáry. Ptám se proto pana Vaněčka, jak vypadala tehdy situace v Českém Krumlově a nejbližším okolí?

Děkuji .

4. května 2016

Nacistické orgány za okupace na Krumlovsku a Kaplicku

Je tomu už 71 let, kdy skončila druhá světová válka a tím i období okupace našeho pohraničního území.

Po obsazení Krumlovska a Kaplicka nacistickým vojskem v roce 1938 se stalo území těchto dvou okresů součástí říšské župy Horní Podunají (Oberdonau), jejíž vedení sídlilo v Linci. Župním vedoucím (Gauleiter) byl August Eigruber. Zemský rada Krumlovska (Landrat) se jmenoval Pieper, Kaplicka Eichler. Krumlovským starostou byl v té době Quido Knapp. Do státní správy této župy patřila také krumlovská nemocnice. Z Krumlova jezdil do Lince autobus.

Orgány nacistické strany NSDAP župy Oberdonau sídlily v období 1938 - 1945 v sedmnácti župních okresech a strana měla 484 místních skupin. V Krumlově nad Vltavou (Krumau am der Moldau), jak se v té době město jmenovalo, byl okresním vedoucím Karl Multerer (1903 - 1945). Sekretariát se nacházel v Horní ulici. Shromáždění (apely) se konaly ve Sloupové síni na prvním zámecké nádvoří.

Multerer, povoláním úředník, bydlel na Horní Bráně v č. p. 286. Byl zarytým nacistou. Dokonce na vlastní žádost odešel odhodlaně roku 1941 na frontu. Vrátil se z ní v roce 1943

a znovu se hrdě ujal bývalé funkce. Počátkem května 1945, kdy se ke Krumlovu blížila spojenecká vojska, s manželkou z města narychlo odjel a byl u Želnavy, při přestřelce s Američany, raněn a brzy na to v Horní Plané zemřel. Je pochován na krumlovském hřbitově. Jeho manželka spáchala sebevraždu - otráвила se.

V Kaplici šéfoval okresní organizaci NSDAP Franz Strasser (1899 - 1946), úřad byl na adrese Linecká ulice č. p. 218. V prosinci roku 1944 vlastnoručně zastřelil samopalem dva americké vojáky, kteří zde přistáli s letadlem na poli a dobrovolně se vzdali. V srpnu 1945 byl vyslýchán, obviněn a odsouzen k trestu smrti. 2. ledna 1946 na dvoře věznice v bavorském Landsbergu byl za přítomnosti kněze, který mu poskytl před popravou útěchu, trest vykonán - oběšením.

Na Krumlovsku působilo 27 místních skupin NSDAP, na Kaplicku 24. SA (Sturmabteilungen - úderné oddíly), standarta J91 měla v Krumlově sídlo na Špičáku č. p. 201. SAManům se lidově říkalo hnědé košile, podle barvy uniformy. V Klášterní uličce č. p. 15 se nacházelo vedení okresní organizace Hitler Jugend. V Kaplici dováděla zdejší Hitlerova

mládež v Dlouhé ulici č. p. 132. Náměstí obou měst nesla jméno Adolfa Hitlera.

Za zmínku stojí také sídla nacistického dobročinného spolku: krumlovského v Horní ulici č. p. 155, kaplického v Linecké ulici č. p. 218. Také ženský spolek Frauenschaft měl v obou okresních městech svá sídla. V Kaplici byla jejím vedoucím Anni Anderl, v Krumlově Hanni Kuschel. Pod hlavičkou NSDAP existovaly tady i jiné německé spolky, především profesní, například učitelů, úředníků, advokátů, techniků a dalších povolání. Krumlovskému spolku advokátů předsedal JUDr. Ludwig Schönbauer, spolku techniků lesní inženýr Franz Matschi, kaplickému inženýr Rudí Kratl.

Pro oba okresy měl v hotelu Růže sídlo Německý červený kříž.

Závěrem si dovoluji dodat, že někdy se chybně uvádí, že území Česko-krumlovska a Kaplicka bylo součástí Sudet. Jak jsem úvodem napsal, nebylo tomu tak, bylo přičleněno po okupaci k župě Oberdonau. Sudety byla samostatná říšská župa. Dnem 8. května 1945 přestala župa Oberdonau existovat - a Český Krumlov a Kaplice se opět staly součástí jihočeského kraje.

Jan Vaněček

KONEC
VZÁJEMNÉ KORESPONDENCE